

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Cdo/218/2017
Identifikačné číslo spisu:	1311213375
Dátum vydania rozhodnutia:	24.10.2018
Meno a priezvisko:	JUDr. Edita Bakošová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2018:1311213375.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu P., bývajúceho v B., zastúpeného JUDr. Igorom Kovačikom, advokátom v Bratislave, Panenská 7, proti žalovanej Slovenská produkčná, a. s., so sídlom v Bratislave, Brečtanová 1, IČO: 35 843 624, zastúpenej Advokátskou kanceláriou Bugala - Ďurček, s. r. o., so sídlom v Bratislave, Miletičova 5/B, IČO: 36 731 544, o určenie neexistencie povinnosti, vedenom na Okresnom súde Bratislava III pod sp. zn. 7 C 137/2011, o dovolaní žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 12. apríla 2016 sp. zn. 5 Co 368/2013, takto

rozhodol:

Uznesenie Krajského súdu v Bratislave z 12. apríla 2016 sp. zn. 5 Co 368/2013 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a ď a ľ š i e k o n a n i e .

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava III rozsudkom z 10. decembra 2012 č. k. 7 C 137/2011-153 určil, že povinnosť žalobcu voči žalovanej, spočívajúca v povinnosti žalobcu neuzatvoriť bez predchádzajúceho písomného súhlasu žalovanej so žiadnou treťou osobou zmluvu, ktorej obsahom by bol záväzok žalobcu účinkovať v akejkoľvek televíznom programe a vysielať prevádzkovanom na území Slovenskej republiky alebo záväzok žalobcu účinkovať v televíznom vysielať prevádzkovanom na území Slovenskej republiky, ani k podpisu takej zmluvy nikoho nepoveriť, resp. nespĺnomocniť, neexistuje, a uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi náhradu trov konania vo výške 132,50 eur a náhradu trov právneho zastúpenia vo výške 669,17 eur k rukám jeho zástupcu do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Svoje rozhodnutie právne odôvodnil ustanoveniami § 51 zákona č. 40/1964 Z.z. Občianskeho zákonníka v znení neskorších predpisov a § 80 písm. c/ zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej len „O.s.p.“), vecne tým, že žalobca má na požadovanom určení naliehavý právny záujem, keďže žalovaná jemu a ďalším tretím osobám zaslala výzvy na zdržanie sa konania s upozornením na možné súdne konanie. V konaní nebolo sporné, že medzi stranami bola 1. novembra 2010 uzavretá zmluva o vytvorení a použití umeleckých výkonov na dobu určitú do 30. júna 2011 s tým, že všetky práva a povinnosti z nej vyplývajúce zaniknú ku dňu jej zániku, s výnimkou práv a povinností uvedených v čl. VIII tejto zmluvy, ktoré majú platiť bez časového obmedzenia alebo z ktorých povahy to v zmysle ustanovení zmluvy vyplýva. Uvedené dojednanie strany v záujme právnej istoty potvrdili v dohode o ukončení zmluvy o vytvorení a použití umeleckých výkonov z 1. novembra

2010, uzavreť 30. júna 2011, v ktorej zároveň žalovaná vyhlásila, že voči žalobcovi neexistuje žiadna existujúca pohľadávka alebo akýkoľvek nárok. V konaní nebolo sporné ani to, že medzi žalovanou a spoločnosťou ZIJA s. r. o., ktorej jediným konateľom je žalobca, bola uzavretá zmluva o vytvorení a použití umeleckých výkonov z 1. júla 2011, obsahom ktorej je vyhlásenie žalovanej, že berie na vedomie, že žalobca má ku dňu jej uzavretia uzavreté zmluvy s tretími osobami, na základe ktorých propaguje ich výrobky a služby, a že žalobca je oprávnený uzatvárať zmluvy s tretími osobami na plnenie podobné tejto zmluve, s čím vyjadrila svoj súhlas. Z vykonaného dokazovania mal súd prvej inštancie preukázané, že v čase vyhlásenia rozsudku neexistovala povinnosť žalobcu voči žalovanej konkretizovaná vo výroku rozsudku, preto jeho žalobe vyhovel. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p.

2. Krajský súd v Bratislave na odvolanie žalovanej uznesením z 12. apríla 2016 sp. zn. 5 Co 368/2013 napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že rozhodnutie súdu prvej inštancie nie je dostatočne odôvodnené, najmä v časti, kde vyslovil právny záver, že v čase vyhlásenia rozsudku neexistovala povinnosť žalobcu voči žalovanej neuzatvoriť bez predchádzajúceho písomného súhlasu žalovanej so žiadnou treťou osobou zmluvu, ktorej obsahom by bol záväzok žalobcu účinkovať v akomkoľvek televíznom programe a vysielaní prevádzkovanom na území Slovenskej republiky, pretože nie je zjavné, na základe akých konkrétnych skutočností a dôvodov súd prvej inštancie dospel k danému záveru. V ďalšom odvolací súd poukázal, že súd sa v odôvodnení svojho rozhodnutia musí vysporiadať so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a jeho postup musí byť dostatočne vysvetlený nielen poukazom na všetky skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním, ale tiež poukazom na právne závery, ktoré prijal, niet v ňom miesta pre dohady a domnienky, a zároveň má byť aj prostriedkom kontroly správnosti postupu súdu pri jeho vydávaní. Uvedené nedostatky považoval za zásadné, ktoré predstavujú prekážku preskúmateľnosti rozsudku pre nesprávny právny názor, preto napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie v zmysle § 221 ods. 1 písm. c/ a ods. 2 O.s.p. zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

3. Proti tomuto uzneseniu odvolacieho súdu podal žalobca dovolanie, ktoré odôvodnil tým, že postupom odvolacieho súdu mu bola odňatá možnosť konať pred súdom (§ 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.), odvolacie konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.), a rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Podľa jeho názoru uznesenie odvolacieho súdu posudzuje rovnakú právnu otázku presne opačným spôsobom ako predchádzajúce (skoršie) súdne rozhodnutia v rovnakých situáciách, na základe ktorých bolo ustálené, že v prípade pochybností a rozdielností vo výklade obsahu akejkoľvek zmluvy/dohody, tieto je potrebné vykladať v neprospech toho, kto sa o zakotvenie mätúceho/zmätového ustanovenia do zmluvy/dohody pričínil. Odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia nevysvetlil, prečo rozhodol diametrálne odlišne, čím porušil princíp predvídateľnosti súdnych rozhodnutí a legitímnych očakávaní, nevysvetlil, ktoré skutočnosti považoval za preukázané a ktoré nie, z akých dôkazov vychádzal, akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil a ako vec právne posúdil, nevysporiadal sa s podstatnými skutočnosťami, ktoré žalobca uviedol v žalobe a vyjadrení k odvolaniu žalovanej a bez akéhokoľvek bližšieho vysvetlenia a odôvodnenia považoval rozsudok súdu prvej inštancie za nedostatočne odôvodnený a nepreskúmateľný. Odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu pokladá za šablónovité, nedostatočne konkrétne, nesplňajúce náležitosti v zmysle § 157 ods. 2 O.s.p. v spojení s § 167 ods. 2 O.s.p., nezrozumiteľné a obsahovo si vzájomne odporujúce, z ktorého nie je zjavný jednoznačný názor odvolacieho súdu, jednoznačné pokyny súdu prvej inštancie pre ďalšie postupovanie vo veci a ani naznačený smer doplnenia dôkazov, čo má za následok arbitrárnosť a nepreskúmateľnosť rozhodnutia odvolacieho súdu ako celku. Navrhol, aby dovolací súd napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu zmenil tak, že rozsudok súdu prvej inštancie v plnom rozsahu potvrdí a prizná mu náhradu trov odvolacieho a dovolacieho konania; zároveň navrhol odložiť vykonateľnosť napadnutého rozhodnutia.

4. Žalovaná sa k dovolaniu žalobcu nevyjadrila.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky nezistil splnenie podmienok pre odloženie vykonateľnosti dovolaním napadnutého rozhodnutia v zmysle ustanovenia § 243 O.s.p. (teraz § 444 ods. 1 C.s.p.) a v

súlade s ustálenou praxou tohto súdu o tom nevydal samostatné rozhodnutie.

6. Podľa prechodného ustanovenia § 470 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej len „C.s.p.“), ktorý nadobudol účinnosť 1. júla 2016, ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti. Podľa odseku 2 citovaného ustanovenia prvej vety, právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované.

7. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 C.s.p.) po zistení, že dovolanie podala včas strana sporu, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 C.s.p.), zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 C.s.p.) skúmal, či sú dané procesné predpoklady pre to, aby uskutočnil meritórny dovolací prieskum napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo.

8. Vzhľadom k tomu, že dovolanie žalovaného bolo podané pred 1. júlom 2016, t. j. za účinnosti Občianskeho súdneho poriadku, dovolací súd postupoval v zmysle ustanovenia § 470 ods. 2 C.s.p., podľa ktorého právne účinky úkonov, ktoré nastali v konaní pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované, a prípustnosť podaného dovolania posudzoval v zmysle ustanovení Občianskeho súdneho poriadku účinného do 30. júna 2016. Dôvodom pre takýto postup je nevyhnutnosť rešpektovania základných princípov civilného procesného práva o spravodlivosti ochrany porušených práv a právom chránených záujmov tak, aby bol naplnený princíp právnej istoty, vrátane naplnenia legitímnych očakávaní účastníkov dovolacieho konania, ktoré začalo, avšak neskončilo za účinnosti skoršej úpravy procesného práva (čl. 2 ods. 1 a 2 C.s.p.), ako aj o potrebe ústavne konformného i eurokonformného výkladu noriem vnútroštátneho práva (čl. 3 ods. 1 C.s.p.). Opačný záver by bol porušením právnej istoty a legitímnych očakávaní strán, lebo ten, kto konal na základe dôvery v platný a účinný zákon, nemôže byť vo svojej dôvere k nemu sklamaný (por. tiež závery vyjadrené v rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. PL. ÚS 36/1995).

9. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je bezpochyby tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie, sa v civilnom procese zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých občianskoprávny súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred občianskoprávnym súdom, vrátane dovolacieho konania (I. ÚS 4/2011). Ako už Najvyšší súd Slovenskej republiky konštatoval vo viacerých skorších rozhodnutiach (por. napr. sp. zn. 1 Cdo 113/2012, 2 Cdo 132/2013, 3 Cdo 18/2013, 4 Cdo 280/2013, 5 Cdo 275/2013, 6 Cdo 107/2012, 7 Cdo 92/2012), dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (účastníkmi konania ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie. Tejto mimoriadnej povahy dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, je otázkou zákonnosti a jej riešenie patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu (m. m. napr. IV. ÚS 35/02, II. ÚS 324/2010, III. ÚS 550/2012).

10. Podľa právneho stavu účinného do 30. júna 2016 bolo dovolaním možné napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu iba vtedy, pokiaľ to zákon pripúšťal (por. § 236 ods. 1 O.s.p.).

11. V prejednávanej veci odvolací súd rozhodol uznesením. Prípustnosť dovolania proti rozhodnutiu vydanom v tejto procesnej forme je upravená v ustanovení § 239 O.s.p., v zmysle ktorého je dovolanie prípustné proti uzneseniu odvolacieho súdu, ak odvolací súd zmenil uznesenie súdu prvého stupňa alebo ak odvolací súd rozhodoval vo veci postúpenia návrhu Súdnemu dvoru Európskych spoločenstiev na zaujatie stanoviska (§ 239 ods. 1 písm. a/ a b/ O.s.p.). Dovolanie je prípustné tiež proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa, ak a/ odvolací súd vyslovil vo

svojom potvrdzujúcom uznesení, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, b/ ide o uznesenie o priznaní (nepriznaní) účinkov cudziemu rozhodnutiu na území Slovenskej republiky (§ 239 ods. 2 O.s.p.).

12. Dovolanie žalobcu nesmeruje proti rozhodnutiu, ktoré by malo znaky uznesení uvedených v § 239 ods. 1 a 2 O.s.p., preto prípustnosť jej dovolania z tohto ustanovenia nemožno vyvodiť.

13. So zreteľom na ustanovenie § 242 ods. 1 druhá veta O.s.p. sa dovolací súd neobmedzil len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 239 O.s.p., ale sa zaoberal aj otázkou, či dovolanie nie je prípustné podľa § 237 ods. 1 O.s.p. (t. j. či v danej veci nejde o prípad nedostatku právomoci súdu, nedostatku spôsobilosti účastníka byť účastníkom konania, nedostatku riadneho zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, o prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, prípad nedostatku návrhu na začatie konania tam, kde konanie sa mohlo začať len na takýto návrh, prípad odňatia možnosti účastníka pred súdom konať, alebo prípad rozhodovania vylúčeným sudcom či súdom nesprávne obsadeným). Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa uvedeného ustanovenia nie je predmet konania významný; ak v konaní došlo k niektorej z vád vymenovaných v § 237 ods. 1 O.s.p., možno ním napadnúť aj rozhodnutia, proti ktorým je inak dovolanie neprípustné (por. R 117/1999, R 34/1995 a tiež rozhodnutia najvyššieho súdu uverejnené v časopise Zo súdnej praxe pod č. 38/1998 a č. 23/1998). Osobitne ale treba zdôrazniť, že pre záver o prípustnosti dovolania v zmysle § 237 ods. 1 O.s.p. nie je významný subjektívny názor účastníka konania tvrdiaceho, že došlo k vade vymenovanej v tomto ustanovení; rozhodujúcim je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo.

14. Dovolateľ procesné vady konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. netvrdil a ich existenciu nezistil ani dovolací súd.

15. Žalobca v dovolaní namieta vadu konania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p., t. j. že postupom odvolacieho súdu mu bola odňatá možnosť konať pred súdom, ktorá podľa jeho názoru spočíva v tom, že odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu nespĺňa náležitosti v zmysle § 167 ods. 2 O.s.p. v spojení 157 ods. 2 O.s.p., je nedostatočne konkrétne a nezrozumiteľné, a v dôsledku toho je napadnuté rozhodnutie arbitrárne a nepreskúmateľné.

16. Súčasťou základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivý proces je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením procesných nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Vyjadruje to znenie § 157 ods. 2 O.s.p., podľa ktorého v odôvodnení súd uvedie podstatný obsah prednesov, stručne a jasne vyloží, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, o ktoré dôkazy oprel svoje skutkové zistenia, akými ustanoveniami sa pri hodnotení dôkazov riadil a posúdi zistený skutkový stav podľa príslušných ustanovení, ktoré použil. Všeobecný súd pritom nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré jasne a stručne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04). Pokiaľ ale rozhodnutie súdu kvalitu predpokladanú ustanovením § 157 ods. 2 O.s.p. nedosahuje, ide o procesne nesprávne rozhodnutie.

17. Dovolací súd poznamenáva, že už dávnejšia judikatúra Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (R 111/1998) zastávala názor, že nepreskúmateľnosť (nedostatok odôvodnenia) rozhodnutia nezakladá zmätočnosť rozhodnutia a prípustnosť dovolania; nepreskúmateľnosť bola považovaná za vlastnosť rozhodnutia súdu, v ktorej sa navonok prejavila tzv. iná vada konania majúca za následok nesprávne rozhodnutie veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.).

18. Na zásade, podľa ktorej nepreskúmateľnosť zakladá (len) „inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.“, zotrvalo aj zjednocujúce stanovisko R 2/2016, prijaté na rokovaní občianskoprávneho

kolégia najvyššieho súdu, ktoré sa uskutočnilo 3. decembra 2015, právna veta ktorého znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku.“

19. S poukazom na citované stanovisko len v mimoriadnych a ojedinelých prípadoch môže nepreskúmateľnosť rozhodnutia súdu zakladať vadu v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p., a to napríklad vtedy, ak rozhodnutie napadnuté opravným prostriedkom ako celok neobsahuje vôbec žiadne odôvodnenie, prípadne vtedy, ak odôvodnenie napadnutého rozhodnutia má také zásadné nedostatky, ktoré sa svojou povahou, intenzitou, významom a právnymi následkami blížia k „justičnému omylu“. Podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva totiž princíp právnej istoty môže ustúpiť iba výnimočne, a to za účelom zaistenia opravy základných vád alebo justičných omylov (pozri Ryabykh proti Rusku, sťažnosť č. 52854/99) a napravenia „väd najzákladnejšej dôležitosti pre súdny systém“, ale nie z dôvodu právnej čistoty (pozri Sutyazhnik proti Rusku, sťažnosť č. 8269/02, Protsenko proti Rusku, sťažnosť č. 13151/04, Tishkevich proti Rusku, sťažnosť č. 2202/05, Lenskaya proti Rusku, sťažnosť č. 28730/03).

20. Dovolací súd si plne uvedomuje, že odvolací súd má právo v rámci opravného konania zhodnotiť dostatočnosť odôvodnenia prvoinštančného rozhodnutia a vyhodnotiť ho ako nedostatočné, avšak s týmto jeho právom koreluje povinnosť patrične zdôvodniť svoje prípadné výhrady ku kvalite odôvodnenia prvoinštančného rozhodnutia. To znamená, že aj rozhodnutie odvolacieho súdu, ktorým tento zrušuje preskúmané rozhodnutie súdu prvej inštancie vo veci samej a vec mu vracia na ďalšie konanie, musí spĺňať požiadavky kvality dané základným právom účastníka konania na súdnu ochranu i jeho právom na spravodlivé súdne konanie. V opačnom prípade totiž odôvodnenie zrušujúceho rozhodnutia nedáva účastníkovi konania dostatočnú odpoveď na otázku priamo súvisiacu s poskytovanou súdnu ochranou, a to na otázku, prečo odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie vo veci samej zrušil, vrátil mu vec na ďalšie konanie, a tým oddialil nastolenie právnej istoty o riešení sporu tvoriaceho predmet konania pred všeobecnými súdmi (III. ÚS 46/2013).

21. Odôvodnenosť uvedenej požiadavky zdôrazňuje okrem iného aj zásada viazanosti súdu prvej inštancie právnym názorom odvolacieho súdu. Ak je totiž súd prvej inštancie povinný rešpektovať v ďalšom konaní právny názor odvolacieho súdu o nedostatočnosti svojho skoršieho meritórneho rozhodnutia, potom je odôvodnené od odvolacieho súdu očakávať náležité sformulovanie dostatočne konkrétnych inštrukcií o potrebe nedostatočné odôvodnenie v prvej inštancii doplniť, vysvetliť či bližšie konkretizovať. Odvolací súd musí v odôvodnení svojho zrušujúceho uznesenia zreteľne uviesť, z akého právneho názoru vychádzal a z tohto jeho právneho názoru musí byť súdu prvej inštancie zrejmé, v čom spočíva naplnenie zrušovacích dôvodov, najmä v čom spočívajú nedostatky dokazovania, skutkových zistení a skutkových záverov a prečo bolo právne posúdenie veci chybné, pretože súd prvej inštancie je viazaný len takým právnym názorom, ktorý bol skutočným základom zrušovacieho uznesenia odvolacieho súdu.

22. V prejednávanej veci súd prvej inštancie v odôvodnení svojho rozsudku vo vzťahu k meritu veci (t. j. určeníu, že neexistuje povinnosť žalobcu voči žalovanej neuzatvoriť bez predchádzajúceho písomného súhlasu žalovanej so žiadnou treťou osobou zmluvu, ktorej obsahom by bol záväzok žalobcu účinkovať v akejkoľvek televíznom programe a vysielaní prevádzkovanom na území Slovenskej republiky) uviedol, že vychádzal zo zhodných tvrdení strán o tom, že medzi nimi bola 1. novembra 2010 uzavretá zmluva o vytvorení a použití umeleckých výkonov na dobu určitú do 30. júna 2011, v zmysle ktorej všetky práva a povinnosti z nej vyplývajúce zanikli 30. júna 2011, s výnimkou práv a povinností, ktoré v zmysle čl. VIII tejto zmluvy mali platiť bez časového obmedzenia alebo z ktorých povahy to podľa ustanovení tejto zmluvy vyplýva. Žalobca v záujme právnej istoty požadoval uzatvorenie samostatnej dohody o ukončení zmluvy z 1. novembra 2010 a za tým účelom zaslal žalovanej návrh takejto dohody. Žalovaná žiadnym spôsobom nenamietala znenie návrhu a žalobcu ubezpečila, že jeho návrh bol akceptovaný. Následne doručila žalobcovi zmenené znenie tejto dohody a žalobca takúto dohodu

podpísal. V tejto dohode z 30. júna 2011 sa zmluvné strany v čl. II dohodli, že dňom jej podpisu sa zmluva o vytvorení a použití umeleckých výkonov z 1. novembra 2010 ruší a zanikajú aj všetky práva a povinnosti zmluvných strán s výnimkou práv a povinností, ktoré mali platiť bez časového obmedzenia alebo z povahy ktorých to podľa ustanovení zmluvy vyplýva. Zároveň žalovaná vyhlásila, že z titulu existencie zmluvy neevokuje voči žalobcovi žiadnu existujúcu splatnú alebo nesplatnú pohľadávku alebo akýkoľvek nárok. V konaní nebolo sporné ani to, že 1. júla 2011 žalovaná uzavrela so spoločnosťou ZIJA s. r. o. zmluvu o vytvorení a použití umeleckých výkonov a licenčnú zmluvu, pričom konateľom spoločnosti ZIJA s. r. o. je žalobca, ktorý uvedenú zmluvu aj podpísal. Čl. VII ods. 1 tejto zmluvy obsahuje vyhlásenie žalovanej, že berie na vedomie, že žalobca má ku dňu uzavretia tejto zmluvy uzavreté zmluvy s tretími osobami, na základe ktorých propaguje výrobky a služby tretích osôb, s čím žalovaná vyjadrila svoj súhlas a zobrala na vedomie, že žalobca je oprávnený uzatvárať zmluvy s tretími osobami na plnenie podobné tejto zmluve. Z takto vykonaného dokazovania mal súd prvej inštancie preukázané, že povinnosť žalobcu voči žalovanej, ktorej určenia neexistencie sa žalobou domáha, v čase vyhlásenia rozsudku neexistovala, a preto súd žalobe vyhovel (por. strany 5 a 6 rozsudku súdu prvej inštancie).

23. Ak takto formulované dôvody odvolací súd podrobil kritike odôvodnenej iba konštatovaním, že „nie je zrejmé, na základe akých konkrétnych skutočností prvostupňový súd dospel k danému záveru, aké dôvody viedli prvostupňový súd k právnomu záveru, že povinnosť žalobcu [ktorej neexistencie sa žalobou domáha - pozn. dovolacieho súdu] v čase vyhlásenia rozsudku neexistovala“, dovolací súd je toho názoru, že kritika citovaných dôvodov súdu prvej inštancie nie je odvolacím súdom dostatočne odôvodnená. Pokiaľ súd prvej inštancie hoci stručne, ale dostatočne zrozumiteľne vysvetlil, z akých skutočností a dôkazov vychádzal, keď dospel k záveru, že uvedená povinnosť žalobcu voči žalovanej zanikla, odvolací súd má právo označiť takýto dôvod za nedostatočný, no súčasne musí s potrebnou mierou konkrétnosti uviesť druhovo vymedzené argumenty, ktoré má súd prvej inštancie pri opätovnom koncipovaní odôvodnenia meritorneho rozhodnutia doplniť, inak je odôvodnenie jeho rozhodnutia nedostatočné, nespĺňa požiadavky kladné na spravodlivé súdne konanie a nezodpovedá ustanoveniu § 167 ods. 2 O.s.p. v spojení s § 157 ods. 2 O.s.p. a § 211 ods. 2 O.s.p. Kritika dovolacieho súdu založená iba na všeobecne formulovanom konštatovaní, že nie je zrejmé, aké konkrétne skutočnosti a dôvody viedli súd prvej inštancie k právnomu záveru o neexistencii predmetnej povinnosti žalobcu v čase vyhlásenia rozsudku, v danom prípade nemôže obstáť. Takto formulovaný právny názor je pre súd prvej inštancie len ťažko rešpektovateľný a strany z neho nemôžu zistiť konkrétne dôvody, pre ktoré bolo potrebné rozsudok súdu prvej inštancie zrušiť (navyše, ak odvolací súd za dôvod zrušenia rozhodnutia označil vadu v zmysle § 221 ods. 1 písm. c/ O.s.p., ktorá spočíva v tom, že účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený). V tejto súvislosti dovolací súd považuje za potrebné poznamenať, že v uvedenom kontexte konštatovanie dovolacieho súdu o viazanosti súdu prvej inštancie jeho názorom a potrebe doplniť dokazovanie „naznačeným smerom“, prípadne vykonať aj ďalšie dôkazy, potreba ktorých sa objaví v priebehu konania a potom svoje rozhodnutie aj náležite odôvodniť, pôsobí dosť nekoherentne a zmätočne.

24. Po preskúmaní veci dovolací súd dospel k záveru, že konanie je postihnuté vadou zmätočnosti spočívajúcou v nepreskúmateľnosti rozhodnutia dovolacieho súdu takej intenzity, ktorá odôvodňuje aplikáciu (ako výnimky) druhej vety stanoviska R 2/2016 a zakladá tak prípustnosť i dôvodnosť podaného dovolania (§ 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.). V relácii na zistenú kvalitu odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie, ktorý odvolací súd napadnutým uznesením zrušil, dovolací súd konštatuje, že dôvody, na ktorých odvolací súd založil svoje výhrady voči odôvodneniu rozhodnutia súdu prvej inštancie, nie sú dostatočne konkrétne a dovolateľovi ako strane sporu nedávajú odpoveď na otázku, prečo bolo zo strany dovolacieho súdu potrebné rozhodnúť zrušením rozsudku vo veci samej a vrátením veci na ďalšie konanie.

25. Vzhľadom na uvedené možno zhrnúť, že dovolanie žalobcu podľa právnej úpravy účinnej do 30. júna 2016 vyvolalo účinok umožňujúci a zároveň ukladajúci dovolaciemu súdu uskutočniť meritorný dovolací prieskum. Prípustnosť žalobcom podaného dovolania vyplývala z § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. v spojení s § 241 ods. 2 písm. a/ O.s.p. a jeho dôvodnosť z toho, že dovolateľovi bolo znemožnené realizovať

jemu patriace procesné oprávnenia postupom súdu, na ktorý možno primerane aplikovať závery vyjadrené v stanovisku publikovanom v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 2/2016, v jeho druhej vete. Z uvedeného dôvodu dovolací súd napadnuté uznesenie odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 449 ods. 1 a § 450 C.s.p.). S prihliadnutím na dôvod zrušenia napadnutého uznesenia sa nezaoberal ďalšími, v dovolaní namietanými vadami.

26. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 C.s.p.).

27. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 C.s.p.).

28. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.